

ds2

DE STANDAARD - MAANDAG 30 DECEMBER 2019

Antwerpen warmt zich de laatste keer aan Wintervuur

© Sebastian Steveneris

DESALNIETTEMIN
PETER VANTYGHM

Niet femi, niet mascu: gewoon humaan

In de krant *De Morgen* stond afgelopen weekend Goede Liekens, in een dubbelinterview met Sihame El Kaouakibi. 'De nieuwe uithangborden van Open VLD', *no less*.

De markantste uitspraak was goed voor de kop: 'Feministen? We hebben een nieuwe term nodig!' Daarmee doe je natuurlijk precies wat je de term ook verwijt: polariseren. Is Liekens een oude zeur of heeft ze groot gelijk? Volgt een eindeloze discussie waarin iedereen zijn/haar/x zeg doet en elke stelling bezet blijft.

Liekens heeft wel gelijk. Het woord 'feminisme' verdeelt jong en oud, man en vrouw, vrouwen onderling, Vlaanderen en Wallonië, verschillende landen in Europa. Op zich is dat prima, mits er dialectiek van komt. In het andere geval, en zeker nu we ons snel in onze eigen bubbels kunnen terugtrekken en identiteit zo gevoelig ligt, dreigt zo'n woord vijandiger dan ooit te klinken.

Duidelijk is dat mannen evenzeer aan een ontvoeringsstrijd toe zijn

Tijd voor een bekentenis: wellicht was ik vele jaren lang min of meer in stilte feminist, of zeker supporter. De strijd leek me gerechtvaardigd en noodzakelijk, de aanpak aantrekkelijk, de te winnen ruimte inspirerend. Dat is nog steeds zo, zeker in de niet-westerse wereld, maar intussen is in de veranderde samenleving duidelijk dat mannen evenzeer aan een ontvoeringsstrijd toe zijn, en dat sommigen daarin zo ver achterlopen dat ze vooral naar een al te traditioneel ideaal teruggrippen.

Liekens wil af van 'femi'. Ongetwijfeld wil ze ook geen 'mascu'. Woorden die polariseren, mogen op de schop, en dat geldt ook voor de oproep van sommige politici aan mannen om zich 'feminist' te noemen: dat is even 'genderongevoelig' als mannen aan vrouwen zouden vragen om zich 'masculist' te noemen.

Dus ja, laat maar komen die nieuwe strijdterm, om de donkere voorspellingen over het komende decennium van antwoord te dienen. Misschien is het tijd om het oude 'humanisme' af te stoffen en een nieuwe betekenis te geven?

'Peter De Roover is voor mij een figuur uit een Rode Ridder-strip van Willy Vandersteen'

Volgens **LUC TUYMANS** wil de N-VA dat de cultuurproductie het 'bekrompen wereldbeeld' van de partij uitdraagt. 'Cultuur als propaganda-afdeling, ik zeg het expres in het Duits.' (in *De Morgen*)

Antwerpen-Dam, de gedroomde plek voor Wintervuur

Er brandt vuur onder het viaduct

Wintervuur is de kleinere, koudere tegenhanger van De Zomer van Antwerpen. Dit jaar strijkt het festivalcircus neer in Antwerpen-Dam, een wijk in transitie. Voor de laatste keer, want het stadsbestuur ziet niet langer de meerwaarde. **FILIP TIELENS**

Na edities op de Scheldelaaien, in Deurne, op Linkeroever, in Hoboken, Ekeren, Wilrijk en Spoor Oost in Borgerhout is het nu de beurt aan 'den Dam', een miniwijk tussen de binnenstad en Merkssem, geprangd tussen Park Spoor Noord, het ringviaduct en het Aziëdok. In de Dam-buurt leeft de wereld op een zakdoek: de wijk telt slechts 5.000 inwoners, maar wel van 100 nationaliteiten. Je vindt er veel armoede, maar tegenwoordig ook heel wat bouwkranen en nieuwe lofts. De wijk is in volle transitie, zeker nu de stad 2.400 nieuwe appartementen plant op de voormalige Slachthuisite, naast groene zones en een overkapping van de ring.

'Dit is een plek met een smool en karakter', vertelt Dré Demet, coördinator van Wintervuur. 'Het is hier dat je de stad voelt bewegen en zich verbinden met de rest van de wereld. Vroeger woonden hier vooral havenarbeiders, schippers en arbeiders van het slachthuis. Nu verandert alles razendsnel. Ik woon zelf al twintig jaar in de stad, maar tijdens mijn prospecties hier vroeg ik me vaak af: waar ben ik nu beland? (*lacht*) Dat verlangen we met Wintervuur ook van onze bezoekers: kom eens uit je comfortzone, ga op ontdekking in je eigen stad.'

Boottheater

Anders dan De Zomer van Antwerpen, dat een voorstelling kiest en daarna op zoek gaat naar een geschikte locatie, vertrekt Wintervuur inhoudelijk van de wijk waar het iedere twee jaar neerstrijkt. Op dat vlak is den Dam een gedroomde plek.

Het Nederlandse Collectief Walden herwerkte zijn voorstelling *Het verband van alles met alles* speciaal voor de Slachthuisite, waarbij het evoluties in de vleesproductie linkt met hun impact op het milieu. Er zijn wandelxpe-

dities door de wijk met verhalen over verleden en toekomst. De acrobaten van Be Flat nemen het publiek op sleeptouw langs oude architecturale gevels en pakhuizen, waar nu modebedrijven hun depots hebben. Bijzonder is ook *Requiem voor de visser*, een boottocht annex theatrale afscheidsceremonie voor de zeventien scheepswrakken die in 2017 werden gevonden op de bodem van het Lobroekdok.

Dé blikvanger is het Wintervuurplein, pal onder de ringweg en vlak bij de nieuw aangelegde fietsersbrug over het Albertkanaal. Om het festivalterrein te bereiken, moet je over een ponton. Daar wacht je een tijdelijk dorp met vuurkorven, eetkraampjes en glühwein. In The Barn organiseert Vitali elke avond een revue met oude liedjes en weetjes over de wijk. Er is ook een *hot tub* met uitzicht over het Lobroekdok, tenminste voor wie durft opdagen in badkostuum.

Op het Wintervuurplein staan drie circustenten. In een van hen spelen Jean-Paul Lefeuve en Didier André, twee oudere kale mannen, een heerlijke slapstickshow met niet meer dan houten planken, petanqueballen en magneten. In een container brengt stadsdichter Maud Vanhauwaert samen met mentalist Kurt Demeijer een mix van visuele poëzie en be-

hoorlijk waanzinnige illusies. Even verderop start de schildpadendance van De Machinerie.

Te lokaal

Een gezellig en gratis festivalplein, toegankelijk theater en spannende nieuwe creaties, zoals de Belgische première van de wereldige muziektheatervoorstelling *Wij, de verdrinkenen*: het is altijd al de sleutel tot succes geweest van Wintervuur. Ook nu biedt het festival een interessant artistiek programma, waarin het lokale verhalen verbindt met grootstedelijke en globale thema's, zoals armoede en gentrificatie, en is het stevig ingebed in de buurt. Het vult een leemte in de donkere dagen tussen kerst en nieuw, waarin er amper cultuur-aanbod is, en het lokt de sinjoren naar een plek waar ze zelden komen. Het ideale cultuurfestival, *quoi*.

En toch trok schepen van Cultuur Nabilla Ait Daoud (N-VA) de lont uit Wintervuur, waardoor deze achtste editie ook de laatste wordt. Een spijtige zaak, vindt ook organisator Demet. 'Dit stadsbestuur had blijkbaar andere prioriteiten. Ik heb geen fatsoenlijke argumentaties gehoord om het te schrappen. Volgens mij is het vooral een besparing om meer in te zetten op grotere thema-evenementen (zoals een *biënnale*, een *modejaar*, de *Reuzen*, *red.*)'

Daoud noemde Wintervuur 'te lokaal en te intiem', wat Demet ontkent. 'We trekken iedere editie 30.000 bezoekers, van wie 20 procent uit het district, 35 procent uit de rest van Antwerpen en 45 procent van buiten de stad. Er zijn mensen die graag naar de kerstmarkt gaan, en dat is prima. Maar er zijn ook mensen die iets cultureels zochten en die kunnen, of konden, daarvoor bij terecht bij Wintervuur. Ik denk dat de stad niet beseft wat ze afschaft.'

Wintervuur, tot 4 januari in Antwerpen-Dam.

'Kom eens uit je comfortzone, ga op ontdekking in je eigen stad. Dat verlangt Wintervuur van zijn bezoekers'

DRÉ DEMET
Coördinator

Waar rook is, is kerstwarmte

Podium 'Smoke', een warmhartige mozaïek van toevallige ontmoetingen, is een kerstverhaal afgestemd op de grootstad.

Smoke
Skagen, De Nwe Tijd, De Roovers & Perpodium
Gezien in de KVS (Brussel). Van 1 tot 4 januari op Wintervuur (Antwerpen)
★★★★☆

Met zijn kaarsrechte witte balken van verscheidene hoogtes doet het decor van *Smoke* wat aan de skyline van New York denken. Vreemd is dat niet: de voorstelling is gebaseerd op *Auggie Wren's Christmas story*, een kortverhaal van Paul Auster dat de auteur later tot de Hollywoodfilm *Smoke* (1995) herwerkte. Austers mozaïek van mensenlevens die elkaar kruisen rond een sigarenwinkel gold als antgift voor de kilheid van de miljoenenstad.

Speciaal voor het festival Wintervuur hernemen de Antwerpse gezelschappen Skagen, De Nwe Tijd en De Roovers zijn moderne kerstverhaal. Aan de kern is weinig veranderd. Sigarenverkoper en fotograaf Auggie (Robby Cleiren) stoot na jaren op zijn ex-vriendin (Suzanne Grotenhuis), die met hem een dochter blijkt te hebben (Ikram Aoulad). Op Auggie's foto's herkent een schrijver (Mathijs F. Scheepers) zijn overleden vrouw. Zelf wordt hij van de dood gered door een jongen (Nick Renzo Garcia) die zijn vader (Luc Nuyens) zoekt en zich steeds voor iemand anders uitgeeft.

Dat laatste lijkt de gemene deler in deze rokersketting over alle klassen en kleuren heen: tijdens hun anonieme contacten kunnen ze heel even van nul beginnen en zichzelf een ander bestaan liegen. Logisch dat de makers zo graag teruggrijpen naar de songs van Tom Waits, de bard met de stem van schuurpapier die bij voorkeur de dakloze zwerfers, dronkenlappen en prostituties bezingt.

Zo beklijvend als Waits' verhalen zijn de tafereeltjes die de prima acteurs opvoeren niet – daarvoor wordt er te vluchtig heen en weer gezapt. In dit collectieve maakwerk telt uiteindelijk wat de verhalen verbindt: de rook zelf, die tussen de levens cirkelt en ze metaforisch aan elkaar vlecht. Als dit kleinnood op zijn best is en de toevallige contacten een diepere betekenis suggereren, krijgt de banaliteit een poëtische vonk.

GILLES MICHELS

Ze liegen zich allemaal een ander bestaan.
© Stef Stessel

Een gezellig en gratis festivalplein is de sleutel tot het succes van Wintervuur. © Sebastian Steveniers